Kde je nejbližší kryt?

Nejspíš žádný: stálých úkrytů je v Česku necelých 1 600 pro asi 310 tisíc lidí, mapu vede HZS a ostatním zbývá improvizované ukrytí doma.

Otázka se vrací při každé zprávě o dronech nad Polskem a zaslouží si přesnou odpověď místo konejšení. Česko po roce 1990 krytový systém prakticky opustilo a stát to říká otevřeně. Tady je, co ještě existuje, kde to najít, co platí pro zbylých 97 % obyvatel a jak vypadá země, která to udělala jinak.

Co ještě stojí

Stálé úkryty, podzemní prostory stavěné většinou za studené války proti zbraním hromadného ničení, dnes v Česku čítají necelých 1 600 objektů s kapacitou pro přibližně 310 tisíc osob. Tolik uvedl Hasičský záchranný sbor v březnu 2026. Nejvyšší kontrolní úřad popsal trend o tři roky dřív: v roce 2002 evidoval stát 5 178 úkrytů pro 920 tisíc lidí, na konci roku 2021 1 680 úkrytů pro 347 tisíc, tedy zhruba 3,2 % obyvatel. Od roku 2010 klesla kapacita o třetinu a klesá dál; podle kontrolorů stát její úbytek jen eviduje.

Největší kapacitu má Praha: zhruba 670 stálých úkrytů pro 125 tisíc lidí a k tomu ochranný systém metra, který pojme 332 080 osob, a Strahovský tunel pro 15 tisíc. V roce 1990 mělo město 1 143 úkrytů, dnes 675, a magistrát v roce 2025 písemně potvrdil, že nové se nestaví a o obnově starých se neuvažuje.

Důležitý detail, který se v debatách ztrácí: stálé úkryty se otevírají jen při vyhlášení stavu ohrožení státu nebo válečného stavu. Při vichřici, průmyslové havárii nebo výpadku proudu do nich nikdo nepůjde, a nikdo tam ani nemá chodit. Zpohotovení úkrytu trvá; nejsou to místnosti s otevřenými dveřmi.

Kde se podívat

Mapa stálých úkrytů existuje a je veřejná. Hasičský záchranný sbor ji vede na adrese terinos.izscr.cz, vrstva „ukrytí“, a naposledy ji aktualizoval 24. března 2026; u každého objektu je odolnost a kapacita. Praha má vlastní mapu na bezpecnost.praha.eu včetně stanic metra a tunelů. Druhá cesta je obecní úřad: zákon o integrovaném záchranném systému mu ukládá zajišťovat varování, evakuaci a ukrytí osob a vést evidenci staveb civilní ochrany v obci. Na krajské úrovni ji vede hasičský záchranný sbor.

Kdo se podívá, nejspíš zjistí, že nejbližší úkryt je kilometry daleko a kapacitně pro jiné lidi. To není chyba mapy; to je stav systému.

Co platí pro ostatních 97 %

Oficiální dokument, Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2030, to říká bez obalu: přístup k ukrytí je v Česku „dominantně založen na improvizovaném ukrytí“. Stát podporuje jen ochranné systémy metra a úkryty vybraných nemocnic; pro všechny ostatní platí, že nejlepší kryt je jejich vlastní dům, správně použitý.

Správně znamená podle druhu nebezpečí, a tady se dvě rady často plete.

Při úniku nebezpečné látky, třeba z továrny nebo cisterny, do vyšších pater: většina chemikálií je těžší než vzduch a drží se u země. Místnost na odvrácené straně od zdroje, zavřít okna a dveře, utěsnit rámy a větrací otvory páskou, ručníkem nebo dekou, vypnout větrání a klimatizaci. Sklep je v tomto případě nejhorší volba.

Při vichřici, tornádu nebo výbuchu naopak dolů: do sklepa nebo nejnižšího patra, do místnosti bez oken, pryč od skla. Proti tlakové vlně a troskám chrání hmota budovy nad hlavou a vzdálenost od oken.

V obou případech zapnout rádio nebo televizi, protože pokyny přijdou odtud. Všeobecná výstraha je kolísavý tón sirény po dobu 140 sekund, může zaznít až třikrát; zkouška, nepřerušovaný tón, houká každou první středu v měsíci ve 12:00. Kdo rozezná jedno od druhého, ví, kdy jít dovnitř. Co mít doma na tři dny, shrnuje návod Jak se připravit na válku (bez paniky) jak by válka v Evropě vypadala pro vnitrozemskou zemi a proč by

Česko bylo týlem, rozebírá otázka Co by válka znamenala pro českou rodinu?

Bude se stavět?

Ne. Hasičský záchranný sbor to v březnu 2026 napsal přímo: navýšení kapacity stálých úkrytů na počet obyvatel se neplánuje, protože by vyžadovalo neúměrné náklady, řádově šest bilionů korun, a desítky let výstavby. Koncepce z roku 2021 předpokládá, že úloha improvizovaných úkrytů bude s klesajícím počtem stálých dál růst. Nejvyšší kontrolní úřad státu v roce 2023 vytkl, že úbytek kapacity jen eviduje; z dotázaných středoškoláků 80 % nevědělo, kde je nejbližší stálý úkryt.

Rozhodnutí nestavět má svou logiku: sklep běžného domu chrání před troskami a tlakovou vlnou za zlomek ceny stálého úkrytu a je všude. Má ale i cenu, kterou je dobré znát: Česko dnes nemá kam schovat víc než tři procenta lidí, a to platí pro jakýkoli scénář.

Jak to vypadá, když stát nepřestal

Finsko má podle svého ministerstva vnitra asi 50 500 krytů pro 4,8 milionu lidí, tedy pro skoro celou populaci; zákon tam ukládá stavět kryty u vymezených druhů staveb a Nejvyšší kontrolní úřad dal Finsko českému státu výslovně za příklad, včetně celostátní on-line mapy. Švýcarsko má přes 370 tisíc soukromých a veřejných krytů a svůj cíl, místo pro každého obyvatele, podle vlastního úřadu téměř splnilo. Německo je na tom podobně jako Česko: 579 veřejných krytů pro 478 tisíc lidí, a rušení zastavilo až v březnu 2022. Polsko po inventuře z roku 2023 napočítalo 903 krytů pro 300 tisíc osob a 8 719 jednodušších úkrytů pro 1,1 milionu a od roku 2025 má nový zákon o civilní ochraně.

Tři přístupy, tři ceny. Finsko a Švýcarsko platily desítky let za systém, který stál a stojí; Česko a Německo ušetřily a dnes zjišťují, co za to mají. Pro českého čtenáře z toho plyne věc, kterou žádná mapa nenahradí: v nejbližších letech bude jeho krytem jeho vlastní sklep a bude záležet na tom, jestli ví, kdy do něj jít a kdy ne. A v delším horizontu platí to, co u všech otázek o bezpečnosti malé země: nejlevnější kryt je takový, který nikdy nebude potřeba, a ten se nestaví z betonu, ale z odstrašení, které drží celý kontinent pohromadě.

Všechny otázky →

ČASTÉ OTÁZKY

Kolik krytů v Česku je a pro koho?
Necelých 1 600 stálých úkrytů s kapacitou asi 310 tisíc osob, tedy pro necelá 3 % obyvatel; v roce 2002 jich bylo 5 178 pro 920 tisíc lidí. K tomu ochranný systém pražského metra pro 332 tisíc lidí. Stálé úkryty se otevírají jen při stavu ohrožení státu nebo válečném stavu.

Kde zjistím, jestli mám kryt poblíž?
V mapě stálých úkrytů, kterou Hasičský záchranný sbor zveřejňuje na terinos.izscr.cz a naposledy aktualizoval v březnu 2026; Praha má vlastní mapu na bezpecnost.praha.eu včetně metra a tunelů. Evidenci úkrytů ve své obci vede obecní úřad, dotaz na něj je druhá cesta.

Co když žádný kryt poblíž není?
To je případ 97 % lidí. Oficiální koncepce ochrany obyvatelstva počítá s improvizovaným ukrytím: využitím vlastního domu. Při úniku chemikálie vyšší patro na odvrácené straně, zavřená a utěsněná okna, vypnuté větrání. Při vichřici, tornádu nebo výbuchu sklep či nejnižší patro bez oken.

Staví stát nové kryty?
Ne. Hasičský záchranný sbor v březnu 2026 uvedl, že navýšení kapacity stálých úkrytů na počet obyvatel se neplánuje, protože by stálo řádově biliony korun a desítky let. Nejvyšší kontrolní úřad v roce 2023 vytkl státu, že kapacita od roku 2010 klesla o 32 % a stát jen eviduje její pokles.

Jak to mají jinde?
Finsko má asi 50 500 krytů pro 4,8 milionu lidí, Švýcarsko přes 370 tisíc krytů a místo prakticky pro každého obyvatele. Německo má 579 veřejných krytů pro 478 tisíc osob, Polsko napočítalo 903 krytů pro 300 tisíc a dalších 8 719 úkrytů pro 1,1 milionu lidí. Česko patří k zemím, které krytový systém po roce 1990 opustily.

ZDROJE

- HZS ČR / HZS Karlovarského kraje: Nejčastější dotazy k ukrytí obyvatelstva (3/2026) – necelých 1 600 stálých úkrytů pro přibližně 310 tisíc osob; navýšení kapacit se neplánuje (cca 6 bilionů Kč, desítky let); improvizované ukrytí
- HZS ČR: Ukrytí ve stálém úkrytu – mapa stálých úkrytů – mapa na https://terinos.izscr.cz/client/, aktualizace 24. 3. 2026; pro Prahu bezpecnost.praha.eu/mapy/ukryti-a--sireny
- NKÚ: Kontrolní závěr 22/12 – Peněžní prostředky státu určené na přípravu a zajištění systému ochrany obyvatelstva (2023) – 2002: 5 178 úkrytů pro 920 tisíc osob; konec 2021: 1 680 úkrytů pro 347 tisíc; kapacita od 2010 –32 %, kryto cca 3,2 % obyvatel; Finsko má celostátní on-line mapu
- HZS hlavního města Prahy: Ukrytí – přibližně 670 stálých úkrytů pro 125 000 osob, ochranný systém metra 332 080 osob, Strahovský tunel 15 000; použití jen při stavu ohrožení státu nebo válečném stavu
- Magistrát hl. m. Prahy: odpověď podle zákona č. 106/1999 Sb., MHMP 1275669/2025 (12/2025) – 1 143 úkrytů v roce 1990, dnes 675; nové stálé úkryty se nebudují
- Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému – § 15 odst. 2: obecní úřad zajišťuje varování, evakuaci a ukrytí osob a vede evidenci staveb civilní ochrany; § 10 odst. 5: HZS kraje vede evidenci staveb civilní ochrany v kraji
- Vyhláška č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva – § 16: stálé úkryty jako trvalé ochranné prostory v podzemí staveb; improvizované úkryty tam, kde stálé nelze použít
- MV-GŘ HZS ČR: Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2025 s výhledem do roku 2030 (2021) – přístup k ukrytí „dominantně založen na improvizovaném ukrytí“; počet úkrytů od roku 1995 klesá; stát podporuje jen ochranné systémy podzemních dopravních staveb a vybraných nemocnic
- Ministerstvo vnitra ČR: 72 hodin – Kam se ukrýt – chemický únik: vyšší patra na odvrácené straně; bouře a tornádo: suterén nebo nejnižší patro bez oken; utěsnit okna a dveře, vypnout ventilaci
- HZS ČR: Varování obyvatelstva – všeobecná výstraha: kolísavý tón 140 sekund, až třikrát; ukrýt se v nejbližší budově, zapnout rádio nebo televizi; zkouška sirén první středu v měsíci ve 12:00
- Yle: Finland has civil defence shelters for about 4.8 million people (1/2026) – údaj finského ministerstva vnitra: asi 50 500 krytů pro 4,8 milionu lidí
- BABS: Schutzräume für die Bevölkerung (7/2026) – asi 370 000 soukromých a veřejných krytů; cíl místo pro každého obyvatele téměř splněn
- Deutscher Bundestag: Drucksache 20/14631 – odpověď spolkové vlády (2025) – 579 veřejných krytů s 477 593 místy
- PSP / gov.pl: Inwentaryzacja budynków i obiektów budowlanych – konferencja prasowa (4/2023) – 903 krytů pro přes 300 tisíc osob, 8 719 úkrytů pro přes 1,1 milionu